

07.03.2016

Міжнародний науковий круглий стіл «Чорнобильська катастрофа у сприйнятті країн та народів світу»

3 березня 2016 р. у державній установі «Інститут всесвітньої історії НАН України» проведено міжнародний науковий круглий стіл на тему: «Чорнобильська катастрофа у сприйнятті країн та народів світу» ([Інститут всесвітньої історії НАН України](#)).

Ця проблематика продовжує цікавити науковців і через 30 років після аварії на ЧАЕС, наслідки якої мали негативний вплив на політичний, економічний, соціальний розвиток не тільки України, а й багатьох інших держав. Так, у населення забруднених територій підвищилися показники різноманітних захворювань, з роками постали психологічні проблеми від пережитого стресу. У світі відбулося заморожування розвитку атомної енергетики, багато ресурсів було витрачено на ліквідацію наслідків аварії. Тож звернення науковців-істориків до чорнобильської проблематики не є випадковим.

До участі в круглому столі були запрошені іноземні фахівці: Жаклін Станке, доктор філософії з історичних наук, асоційований професор кафедри історії, кримінального правосуддя, і політичних наук, Університет Кемпбелл (Північна Кароліна, США) та Р. Верхофстад, політолог, член Виконавчої ради Університету прикладних наук Ханзе (Гронінген, Нідерланди). З української сторони були наукові співробітники, що представляли всі відділи Інституту всесвітньої історії НАН України, фахівці Національного інституту стратегічних досліджень, викладачі та аспіранти Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Дипломатичної академії України при МЗС України та інших наукових установ.

З вітальним словом виступив директор інституту – А. Кудряченко, який відзначив важливість обговорення питань, пов'язаних з подоланням наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, про загальнодержавний, загальносуспільний та особистісний виміри цієї проблематики. Присутнім були презентовані доповіді запрошених іноземних фахівців, виголошені англійською мовою. Робочими мовами наукового заходу були англійська та українська.

Доповідь Р. Верхофстада була сфокусована на узагальненому представленні сприйняття аварії на Чорнобильській АЕС у країнах Європи і, зокрема у Нідерландах в 1986 р. Доповідач проаналізував вплив аварії у Чорнобилі на Нідерланди, країну, розташовану на майже 2000-кілометровій відстані від України. Події у Чорнобилі показали, що Нідерланди не були готовими до катастрофи такого масштабу, плани дій у надзвичайних ситуаціях були недостатніми, навіть не вистачало приладів для вимірювання радіації.

Зв'язок із сусідніми країнами виявився складним, і не було скоординованого європейського підходу щодо боротьби з радіаційним забрудненням. Безпосереднім наслідком Чорнобиля для Нідерландів було те, що заплановане збільшення потужностей АЕС у цій країні так і не було здійснено через супротив суспільства.

Доповідь Ж. Станке була присвячена віддзеркаленню проблематики Чорнобиля в американських політичних карикатурах другої половини 1980-х років. Доповідач акцентувала увагу присутніх на тому, що американські редакційні карикатуристи використовували Чорнобильську катастрофу, її висвітлення з метою подання коментарів щодо характеру радянської політичної та економічної системи, а також з метою критики Р. Рейгана і американської атомної енергетики. Американська гостя зазначила, що Чорнобиль швидко став своєрідним символом для позначення будь-якої ризикованої ситуації з небезпечними наслідками.

Під час дискусії вітчизняні науковці обмінялися із зарубіжними колегами думками та власними спогадами, пов'язаними з аварією на Чорнобильській АЕС. Було відзначено актуальність досліджень з цієї проблематики не тільки у природничих, а й у гуманітарних науках.